

PLAN DE CONVIVENCIA

1.- INTRODUCCIÓN

A convivencia escolar é a capacidade que teñen as persoas de vivir con outras nun marco de respecto mutuo e de solidariedade recíproca, expresada na interrelación harmoniosa e sen violencia entre os diferentes actores e estamentos da comunidade educativa. Ten un enfoque formativo, ao tratarse dunha aprendizaxe enmarcada en obxectivos fundamentais e transversais e, pola súa vez, é unha responsabilidade compartida por toda a comunidade educativa.

O plan de convivencia é o documento no que se articula a convivencia escolar e as liñas xerais do modelo de convivencia que se pretende implantar, os obxectivos específicos que cómpre alcanzar, as normas que a regulan e as actuacións que se deben realizar neste ámbito para a consecución dos obxectivos proxectados. En definitiva, é un proxecto de reflexión e pensamento no que se sinalan as liñas de actuación para a mellora da convivencia no centro docente, e por iso o proxecto educativo de cada centro incluírá un plan de convivencia que recolla e desenvolva os fins e principios establecidos no artigo 3 da Lei 4/2011 e os regulados nas leis orgánicas sobre a materia. O dito plan de convivencia integrará o principio de igualdade entre mulleres e homes e establecerá, sobre a base dun diagnóstico previo, as necesidades, os obxectivos, as directrices básicas e as actuacións incluíndo a mediación na xestión dos conflitos, e conterà actuacións preventivas, reeducadoras e correctoras.

2.- FINS E PRINCIPIOS INFORMADORES DAS NORMAS DE CONVIVENCIA.

As normas sobre convivencia nos centros docentes establecidas na Lei 4/2011, de 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa, oriéntanse aos seguintes fins, que informarán a súa interpretación e aplicación:

- a) A garantía dun ambiente educativo de respecto mutuo que faga posible o cumprimento dos fins da educación e que permita facer efectivo o dereito e o deber de aproveitar de forma óptima os recursos que a sociedade pon a disposición do alumnado no posto escolar.
- b) A educación no respecto dos dereitos e liberdades fundamentais, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas.
- c) A prevención e tratamento das situación de acoso escolar mediante medidas eficaces.
- d) O recoñecemento ao profesorado, en especial aos membros dos equipos directivos dos centros docentes, das facultades precisas para previr e corrixir as condutas

contrarias á convivencia, así como da protección xurídica adecuada ás súas función.

- e) A corresponsabilidade das nais e pais ou das titoras ou titores no mantemento da convivencia nos centros docentes, como un dos principais deberes que lle corresponden en relación coa educación dos seus fillos ou fillas ou pupilos ou pupilas.
- f) Promover a resolución pacífica dos conflitos e fomentar valores, actitudes e prácticas que permitan mellorar o grao de aceptación e cumprimento das normas.
- g) Avanzar no respecto entre todos os membros da comunidade educativa e na mellora da convivencia escolar.
- h) A promoción da sensibilización dos distintos sectores que interveñen na educación sobre a importancia da convivencia como parte fundamental para o desenvolvemento persoal e social do alumnado.

3.- ANÁLISE DA SITUACIÓN.

Relación dos resultados do diagnóstico de convivencia.

- **ALUMNADO.**
 - Salientar que, maioritariamente, o alumnado manifesta ter bastantes amigos/as tanto na súa clase coma nas outras.
 - Na súa opinión, o centro está bastante coidado e os problemas que lles preocupan (con respecto ao centro) son: pintadas nas paredes, mesas...; tirar lixo ao chan; roubo de materiais.
 - En canto á forma de resolver os conflitos de convivencia no centro e na aula, máis dun 50% contesta que falando co/coa profesor/a en privado; máis dun 40% que os/as profesores/as lles dan consello e máis dun 35%, falando entre todos/as.
 - O alumnado manifesta que “bastantes veces” cumpre coas condutas positivas. En canto as negativas obsérvase que non se dan situacións de ameazas utilizando as novas tecnoloxías e as redes sociais. En cambio, as que manifestan que ocorren (“poucas veces”) son: ameazar ou insultar, chegar tarde a clase, deixar de lado a un compañeiro, dicir mentiras ou rumores sobre alguén, pegar ou facer dano, interromper, molestar ou non deixar dar clase.
 - Os espazos onde hai problemas de convivencia son: no comedor, no transporte, ao entrar ou saír de clase, no recreo...
 - O alumnado respondeu nun 77% (os rapaces) en un 58% (rapazas) que non padeciu ningunha conduta negativa, acoso, agresión ou falta de respecto.
 - Cando se lles pregunta sobre a condición de presunto agresor, máis dun 80% asegura que non cometiu ningunha conduta negativa.

- As sancións que lles foron impostas (de ter cometido algunha conduta negativa) foron: expulsión temporal da aula, quedar sen recreo, estar fóra da aula traballando.
- O alumnado opina que di a súa opinión na clase e diante do profesorado.
- **PROFESORADO.**
 - En conxunto hai un coñecemento xeralizado dos documentos do centro.
 - En canto a convivencia no centro nos últimos tres anos, un 45% manifesta que mellorou lixeiramente. Así mesmo, contesta que tamén mellorou lixeiramente na Educación Primaria.
 - O profesorado considera que os problemas de convivencia xurden de xeito puntual (81%).
 - En canto a formación sobre convivencia escolar, un 63% considera que é boa; pero manifesta que os problemas de convivencia entre o alumnado se coñecen de forma regular.
 - O profesorado estima que a mellora da convivencia debe ser un obxectivo central da intervención no PE, que se deben aplicar rigorosamente as normas de convivencia, desenvolver programas para adquirir habilidades e competencias sociais, adscribirse a plans ou programas para traballar a convivencia, difundir entre a comunidade educativa as actuacións que se desenvolven no centro...
 - Os espazos de centro están regulados para o seu uso e respectase.
 - Os materiais e as instalación normalmente cóidase “bastantes veces” (un 81%). Os problemas relacionados co anterior serían: pintadas nas paredes, mesas, aseos; róubanse materiais, tírase lixo ao chan (9%).
 - O profesorado considera que: a orde nas entradas e saídas, no comedor e no transporte; un plan de formación en materia de convivencia, normas de convivencia en todos os grupos, asesoramento do Departamento de orientación... serían actuacións que poderían considerarse favorables para a convivencia.
 - Á hora de resolver conflitos as contestacións son: dialogar para chegar a acordos, chamando aos pais, tratando o conflito entre todos, con correccións colectivas ou individuais.
 - Sobre a relación coas familias, un 72% amosa interese polos estudos dos seus fillos e fillas e fan un seguimento da súa evolución, escoitan ao profesor/a e chegan a acordos de actuación; un 27% só mostra interese no referente aos resultados finais (notas) e non asumen responsabilidades ante os problemas.
 - A importancia das seguintes causas na conduta do alumnado: problemas familiares (familias desestructuradas) con un 81%; facilidade no acceso as tecnoloxías da información e comunicación, contexto social , organización e clima do centro, tolerancia da sociedade...

- **FAMILIAS.**

- A destacar que máis dun 90% das familias gustaríalle que os/as seus fillos/as rematasen unha carreira universitaria.
- As familias manifestan coñecer as normas de organización e funcionamento e a persoa responsable da convivencia do centro.
- Consideran que a convivencia no centro educativo mellorou lixeiramente nos últimos tres anos (41%) e que mellorou moitísimo un 33%. Ademais, pensan que os problemas de convivencia son de xeito puntual.
- As familias reponder que a súa formación en materia de convivencia é boa, así como para definir normas de comportamento na casa.
- Sobre os materiais e as instalacións do centro están bastante de acordo con que normalmente se coidan.
- As familias maioritariamente manifestan que acoden ao centro cando son convocados, que amosan interés polo comportamento, que fan un seguimento continuado dos estudos, que falan a diario cos seus fillos/as, que se sinten parte da comunidade escolar..
- Consideran que os/as seus/súas fillos/as non foron nin vítimas nin autores ou coautores dunha agresión (66%). O que si din que sufriron son agresións verbais, ameazas ou insultos e poñer alcumes.. En cambio á pregunta de si o/a seu/súa fillo/a cometeu algún tipo de agresión, consideran que non.
- As familias coñecen ao equipo directivo do centro e o/a titor/a maioritariamente, pero tamén coñecen a outro persoal.
- As familias aseguran apoiar as decisión do/a titor/a sobre o comportamento do seu/súa fillo/a. Tamén din estar informados dos eventos que se realizan no centro e estar satisfeitos co centro.
- A súa reacción ante un problema dos/as seus/súas fillos/as cun compañeiro/a é de que tratarían de axudalo/a falando con el ou ela, falando co/coa titor/a.
- En canto ao coñecemento dos documentos ou actuacións referidos á convivencia, as familias non teñen unha preferencia definida. Consideran que nos últimos tres anos a convivencia mellorou lixeiramente ou moito e que non hai problemas, se acaco de xeito puntual. Tamén manifestan ter unha boa formación en materia de convivencia escolar.
- Sobre a influencia de diversos aspectos no clima escolar, as familias consideran a formación do profesorado en xestión de convivencia , traballar as normas de convivencia e os dereitos e deberes na acción titorial, favorecer a participación do alumnado na resolución de problemas, e adscribirse a plans e programas en que se traballe a convivencia como os aspectos máis relevantes.
- As familias coñecen os espazos do centro e que deben estar incluídos nas normas do propio centro. Consideran que os materiais e as instalación se coidan bastante.

- Sobre o coñecemento de protocolos/programas/actuacións que poidan favorecer a convivencia, responden un 66% a solicitude de asesoramento do Departamento de orientación na xestión de conflitos, orde nas entradas e saídas, comedor e transporte .

3.-1.- Datos do centro.

CENTRO: ceip Ponte do Porto

Código do centro: 15002086

Enderezo: Rúa o Allo, s/n 15121 A Ponte do Porto (Camariñas)

Teléfono: 881 880 316 Fax: 881 880 318

E-mail: ceip.ponte.porto@edu.xunta.es

Pax web: www.edu.xunta.es/centros/ceipponteporto

3.2.- Características do centro.

O colexio pertence ó concello de Camariñas, enclavado na comarca de Soneira. Ocupa a zona máis occidental da provincia de A Coruña. É un concello costeiro, situado en plena Costa da Morte.

Camariñas está estreitamente ligada ao mar, tradicional vía de comunicación e medio de subsistencia

O principal uso da terra é de carácter forestal xa que a agricultura e a gandería só teñen funcións complementarias na economía.

O turismo adquire cada vez máis importancia, atraído polos espazos naturais, a variedade paisaxística e a tranquilidade da zona.

A artesanía do encaixe de bolillos, complemento importante á economía local, está a experimentar un importante desenvolvemento e contribúe notablemente ao incremento de visitantes. Tamén existe unha industria conserveira, herdeira daqueles empresarios cataláns que trouxeron as primeiras fábricas de salazón.

Foi unha zona cun alto índice de emigración, fundamentalmente a Suíza e outras Comunidades. Na actualidade, a emigración está volvendo a ser importante. Ademais de recibir, en pequeno número, algúns inmigrantes.

Hai algunhas asociacións culturais e de mulleres rurais nalgunhas vilas. Existe unha biblioteca situada na capital do concello, Camariñas. Na localidade de Camelle está o museo de Man.

3.3.- Aspectos da xestión e organización do centro que inflúen na convivencia.

O centro conta con dúas aulas de infantil e seis aulas de primaria. En 1º de EP incorpóranse os/as alumnos/as da EEI de Carnés e en 3º de EP, alumnado procedente do CEIP de Camelle.

UNIDADES			POSTOS DE TRABALLO									
EI	EP	TOTAL	EI	EP	FI	FF	EM	EF	PT	AL	OC	TOTAL
2	6	8	2	5	1	1	1	1	1	0	1	13

POSTOS DE TRABALLO EN FUNCIONAMENTO										
EI	EP	FI	FF	EM	EF	PT	AL	OC	Relix.	TOTAL
2	6	1	0	1	1	1	0	1	1	14

O responsable do DO é compartido co CEIP O Areal (Camariñas) e o/a profesor/a de Relixión é compartido/a co CEIP de Camelle.

O centro conta con servizo de comedor (cocineira e dous auxiliares de cociña) que é empregado pola case totalidade do alumnado.

Hai unha cuidadora e un conserxe.

Ademais, servizo de transporte (cinco rutas), xa que a maior parte do alumnado é transportado.

Existe a ANPA que colabora co centro e organiza actividades en horario de comedor e extraescolares. O concello colabora organizando actividades tanto en horario lectivo (talleres, conmemoracións, saídas ...) como en horario de comedor e extraescolar.

O equipo directivo, dentro das súas funcións, planifica as gardas nas entradas e saídas (catro profesores/as que se encargan da vixilancia tanto do alumnado transportado como no patio), dos recreos (catro profesores/as que vixían ao alumnado de infantil – espazo propio - e primaria – resto do patio-) e no servizo de comedor con entradas para infantil e 1º e 2º de EP cinco minutos antes que o resto do alumnado (colaboradores de comedor: nais e profesores/as).

3.4.- Estado das relacións e da participación na vida do centro.

No centro e, de xeito xeral, os conflitos máis frecuentes están relacionados co alumnado. A indisciplina e as condutas disruptivas na aula son os aspectos a mellorar na convivencia; por iso as medidas deben encamiñarse á adquirir habilidades sociais, a mellorar a cooperación coas familias e aquelas que modifiquen a conduta e, tamén, medidas organizativas que favorezan todas as anteriores.

Os aspectos que se están a traballar e que deben seguir mellorando son:

- Informar ao profesorado que se incorpora ao centro.
- Participación, colaboración e cooperación de todo o profesorado (claustro).
- A Acción Titorial para a Educación Infantil e Primaria.
- Cooperación e implicación das familias no proceso educativo dos/das seus fillos/as.
- Informar as familias sobre hábitos, conduta,...
- Reunións cos servizos do concello e/ou outros profesionais que interveñen con alumnado do centro.
- Colaboración e coordinación coa ANPA do centro.
- Difusión do programa “Alerta escolar”.

3.5.- Conflictividade detectada no centro.

No centro non se dan situacións de conflictividade salientables, se poden darse casos puntuais en momentos puntuais. Con respecto ás familias e, de xeito xeral, tampouco se dá unha problemática que provoque tensións ou xere intervencións educativas especiais. Durante o curso si pode haber algunha situación que precise da intervención do equipo directivo e/ou o Departamento de Orientación.

3.6.- Actuacións desenvolvidas no ámbito da convivencia e efectividade destas.

No centro desenvólvense actuacións que levan a comportamentos adecuados para convivir mellor, para tratar de prever os conflitos e para tratar de resolvelos a través da participación, da comunicación e evitar, dentro do posible, problemas de conduta.

4.- OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DO PLAN DE CONVIVENCIA.

- a) Conseguir a integración de todo o alumnado sen discriminación por razóns de raza, sexo, idade...
- b) Fomentar a implicación das familias.
- c) Mellorar as relacións entre todos os membros da comunidade educativa.
- d) Prever os conflitos.
- e) Procurar a autoestima profesional do docente.
- f) Aproveitar as diversas situacións que se producen ao longo do curso escolar para que o centro sexa un espazo de paz, respecto, diálogo e aberto ao entorno.

5.- DESCRICIÓN DAS ACTUACIÓNS, DAS MEDIDAS OU DOS PROGRAMAS QUE SE VAN DESENVOLVER PARA FAVORECER A CONVIVENCIA.

As normas básicas de convivencia parten dos valores que a comunidade educativa, no marco da legalidade vixente, considera fundamentais para a educación e para a convivencia no Proxecto Educativo.

Estas normas convértense, deste xeito, nun instrumento para a consecución dos principios educativos do centro xa que:

- Permiten crear oportunidades para respectar a diversidade e as diferenzas.
- Contribúen a desenvolver a autonomía moral, a participación democrática e a educación cidadá.
- Constitúen o marco de participación na vida do centro.

5.1.- Actuacións organizativas, curriculares e de coordinación

5.1.1.- Actuacións organizativas e de coordinación.

- **Órganos responsables da convivencia.**
 - Equipo directivo
 - Claustro
 - Departamento de Orientación
 - Comisión de convivencia
 - Consello Escolar
- **Medidas**
 - **A acción tutorial** constitúe o marco indispensable e necesario para establecer unhas boas bases para a convivencia no grupo e por extensión á vida do colectivo total do alumnado.
 - **O recreo e o xogo:**

O período de recreo é un dos momentos onde se producen con frecuencia incidencias ou conflitos entre o alumnado. O patio de recreo é o espazo de xogo que os nenos e nenas utilizan fóra xa dos límites da aula para establecer vínculos relacionais máis libres e onde a interacción con outros grupos é maior.

- **A mediación escolar.**

A mediación é unha estratexia de intervención imparcial para a resolución de conflitos na que unha terceira persoa axuda as partes implicadas a alcanzar un acordo satisfactorio para ambas as dúas.

- **Aula inclusiva.**

A aula de convivencia inclusiva ten como función substituír o tempo de expulsión do alumnado que estivese temporalmente privado do seu dereito de asistencia ao centro, como consecuencia da imposición de medidas correctoras, buscando a reincorporación á súa propia aula no menor tempo posible.

- **Apoios dentro da aula.**

O profesorado de garda, coordinado polo/a xefe/a de estudos, realizará apoios dentro daquelas aulas onde, de xeito puntual e por un periodo de tempo determinado, sexa necesario restablecer e/ou realizar actividades que favorezan a convivencia. Estes apoios irán sempre en función dos recursos do centro e das necesidades.

- **Acollida.**

As actividades de acollida teñen como finalidade facilitar o proceso de escolarización, a adaptación e a integración do alumnado de novo ingreso no centro ao entorno escolar.

- **Comedor.**

Na programación de comedor de cada curso escolar describiranse as actividades encamiñadas a favorecer a convivencia. (Programación de comedor anual).

• **Coordinación con outros organismos.**

- O centro establecerá a coordinación cos servizos sociais locais en todo aqueles casos nos que se require a intervención dos mesmos.

- A través do departamento de orientación coordinaranse as actuacións de acollida do alumnado que se vai a incorporar procedente dos centros adscritos, así como o que se traslada ao IES Pedra da Aguia.
- O departamento de orientación coordinará as actuacións co equipo de orientación específico (EOE).
- O centro coordinarase coa ANPA e outras asociacións para desenvolver actividades ou pedir a súa colaboración en determinadas conmemoracións ou festividades.
- Coordinación co programa “Alerta Escolar” para aquel alumnado que o precise.

5.1.2.- Medidas curriculares.

- **Contidos transversais.**

A través das programacións didácticas e diseñando estratexias metodolóxicas (traballo en grupo, aprendizaxe cooperativa...) íranse desenvolvendo diversos contidos para traballar a convivencia.

- **Competencias clave.**

Deseñaranse actividades relacionadas coa convivencia naquelas competencias máis directamente relacionadas: Competencias sociais e cívicas (CSC), sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE) e conciencia e expresións culturais (CCEC).

- **Conmemoracións do calendario escolar.**

Celebración de datas que sensibilicen a toda a comunidade educativa nos valores democráticos: a tolerancia, igualdade, o respecto, o diálogo, a resolución de conflitos de forma pacífica e a non violencia: Día Internacional contra a Violencia de Xénero, Día da Declaración Universal dos Dereitos Humanos, Día escolar da non Violencia e da Paz , Día Internacional da Muller,...

5.2 Actuacións dirixidas a garantir a sensibilización e participación da comunidade educativa

O proceso formativo debe sustentarse na colaboración entre escola e familia. Sen esta colaboración resulta difícil e o esforzo educativo.

- Propostas necesarias de cooperación a ter en conta polas familias:
 - . Dar modelos positivos e intentar resolver os conflitos sen aceptar a violencia.
 - . Exercicio da autoridade que lles corresponde no proceso de educación e formación dos seus fillos/as.
 - . Cooperación co centro en casos de indisciplina, agresividade, etc.
 - . Colaboración co centro no proceso de ensino aprendizaxe e de integración escolar.
 - . Non desautorizar ao profesorado diante dos fillos/as.
 - . Fomentar nos seus fillos/as a construción de valores como o esforzo persoal, a constancia, a autonomía, o respecto cara aos demais.
 - . Coidar o crecemento emocional, ensinándolles a poñerse no lugar do outro e a controlarse emocionalmente.
 - . Impedir que os fillos/as accedan a contidos da TV, videoxogos ou Internet inadecuados á súa idade, ofrecéndolles alternativas.
 - . Evitar a sobreprotección dos seus fillos/as.
 - . Revalorizar o centro escolar como un espazo de ensino e de formación.

5.2.1.- Medidas preventivas e de sensibilización.

- Circular informativa ao inicio do curso. O centro remitirá ás familias unha circular informativa lembrando as principais normas de organización e funcionamento do centro.
- Reunións informativas titores/as-familias. Información ás familias sobre o Plan de convivencia e as Normas de Organización e Funcionamento do centro (NOFC).
- Titorías. Debate e discusión ao principio de curso sobre o Plan de convivencia e as Normas de Organización e Funcionamento co alumnado.

5.2.2.- Actuación para garantir a participación da comunidade educativa.

Establecer un espazo destinado para unha caixa de correo onde o alumnado e as familias poidan depositar as súas suxestións, inquiredanzas, problemas, queixas ou observacións en xeral.

Estas manifestacións serían confidenciais e poderían servir para obter datos de posibles situacións conflitivas e que non son percibidas pola comunidade educativa.

Esta actividade deberá ser previamente informada as familias e traballada no marco da titoría, para que sexa utilizada de forma rigorosa. Este sistema non debe empregarse para transmitir información intrascendente ou banal que constitúa unha perda de tempo innecesaria e desvirtúe o seu carácter participativo, consultivo e de prevención.

A información recolleita trasladaríase aos responsables vinculados coa mesma para tratar de resolver e/ou determinar actuacións de mellora.

6.- CONCRECIÓN PARA CADA UNHA DAS ACTUACIÓNS, DAS MEDIDAS , PROGRAMAS, PERSOAS OU ÓRGANOS RESPONSABLES, DESTINATARIOS E PROCEDEMENTOS QUE SE VAN SEGUIR PARA O SEU DESENVOLVEMENTO E EXECUCIÓN

6.1.- Medidas organizativas.

- **Equipo directivo:**

Correspóndelle as seguintes funcións:

- . Impulsar as actividades previstas no plan de convivencia, así como velar pola realización destas e polo cumprimento das normas de convivencia.
- . Garantir as condicións para que exista no centro un adecuado clima escolar que favoreza a aprendizaxe e a participación do alumnado.

- . Garantir o exercicio da mediación, a imposición de medidas correctoras e o desenvolvemento dos procesos e procedementos que se establecen na normativa educativa en materia de convivencia.
- . Velar polo cumprimento das medidas correctoras por parte do alumnado.
- . Coordinar e dirixir as actuacións establecidas no plan de convivencia do centro e nas normas de convivencia.
- . Velar polo desenvolvemento coordinado e coherente das actuacións establecidas no plan de convivencia e das actuacións relativas á mellora da convivencia reflectidas nos respectivos plans de acción tutorial e de atención á diversidade do centro.
- . Organizar a atención educativa do alumnado a que se lle suspendese o dereito de asistencia á clase.

- **Claustro:**

Funcións:

- . Realizar propostas para a elaboración do plan de convivencia.
- . Participar na avaliación anual da convivencia no centro.
- . Propor actuacións de carácter educativo, especialmente relacionadas coa resolución pacífica de conflitos.

- **Consello escolar:**

Funcións:

- . Elixir as persoas representantes da comisión de convivencia, de acordo co establecido no artigo 6.2 do Decreto 8/2015 do 8 de xaneiro.
- . Realizar anualmente o seguimento e a avaliación do plan de convivencia.
- . Propor actuacións en relación coa convivencia para todos os sectores da comunidade educativa, especialmente as relacionadas coa resolución pacífica de conflitos.

- **Comisión de convivencia:**

Funcións:

- . Adoptar as medidas preventivas necesarias para garantir os dereitos de todos os membros da comunidade educativa e o cumprimento das normas de convivencia do centro.
- . Impulsar accións dirixidas á promoción da convivencia, especialmente o fomento de actitudes para garantir a igualdade entre mulleres e homes, a igualdade de trato de todos os membros da comunidade educativa e a resolución pacífica de conflitos.
- . Propor ao consello escolar as medidas que considere oportunas para mellorar a convivencia, así como dar conta a este, cando menos dúas veces ao longo do curso, das actuacións desenvolvidas e das correccións e medidas disciplinarias impostas.
- . Propor, de ser o caso, á persoa titular da dirección do centro persoas que poidan formar parte do equipo de mediación.
- . Coñecer o cumprimento efectivo das correccións e medidas correctoras nos termos en que fosen impostas e informar o consello escolar sobre o grao de cumprimento da normativa vixente.
- . Realizar o seguimento dos compromisos de convivencia subscritos no centro.
- . Elaborar unha memoria anual sobre a análise da convivencia e conflitividade no centro. Este informe será trasladado ao consello escolar do centro e ao correspondente servizo territorial de Inspección Educativa.
- . Aqueloutras que lle sexan encomendadas polo consello escolar ou polo órgano da Administración educativa con competencia na materia.
- . Cando a comisión o considere oportuno, poderá solicitar o asesoramento dos/as profesionais do departamento de orientación, do profesorado titor relacionado co tema que se analice, do educador ou educadora social do concello ou doutros/as profesionais segundo a problemática de que se trate, así coma das asociacións do sector que poidan colaborar na mellora da convivencia.

6.2.- *Medidas de coordinación:*

- ***Plan de acollida:***

As actividades de acollida teñen como finalidade facilitar o proceso de adaptación e integración do alumnado de novo ingreso.

Para o alumnado de **4º de Educación Infantil (3 anos)**, que se incorpora por primeira vez ao sistema educativo, existe un **Plan de Adaptación específico**. A incorporación á escola destes nenos/as supón para eles/elas un cambio importante. Veñen dun entorno familiar onde se sinten seguros e son o centro de atención e pasan a formar parte doutro medio totalmente descoñecido para eles/elas (novos espacios, compañeiros/as, adultos...). Nos primeiros días de escolarización o alumnado de nova incorporación pode sentirse abandonado e desorientado, podendo amosar diversas conductas que indican que viven este momento de forma negativa. Algunhas destas conductas (celos, medo, ansiedade, irritabilidade, agresividade, negatividade, trastornos na alimentación e no sono, enuresis, choros e berros incontrolados...) poden afectar ao estado da convivencia tanto no centro coma na aula. En consecuencia, os **obxectivos xerais** do Plan de Adaptación para este alumnado serán:

- Integrar aos nenos e nenas de nova incorporación nas actividades e rutinas do centro dun modo positivo.
- Adaptar os diferentes ritmos individuais á vida en grupo.
- Facilitar a adaptación destes nenos/as creando un clima de afecto, confianza e seguridade.
- Diminuír os medos e tensións producidos por esta nova situación.
- Establecer relacións de apego co persoal docente do centro.
- Ofrecer aos nenos/as e ás súas familias una experiencia positiva a través dos diferentes intercambios de información.

Deste modo, e segundo a *Orde de 25 de xuño de 2009 pola que se regula a implantación, o desenvolvemento e a avaliación do segundo ciclo de Educación Infantil na comunidade autónoma de Galicia* o profesorado de Educación Infantil planificará un período de adaptación do alumnado para favorecer a transición dende a familia ou dende

a escola infantil de primeiro ciclo á nova situación de ensino-aprendizaxe. A organización deste período garantirá a integración gradual do alumnado de nova incorporación dende o inicio das actividades lectivas. O período de adaptación en ningún caso poderá superar o mes de setembro e concretarase cada ano na orde que establece o calendario escolar para cada curso académico (segundo esta orde dito período terá a mínima duración posible que permita acadar os seus obxectivos e non se poderá prolongar máis de 10 días lectivos dende o inicio das clases).

Por outra banda, no Proxecto Educativo do centro recolleranse as medidas organizativas e pedagóxicas para planificar o período de adaptación e na Concreción Curricular estableceranse as liñas xerais para dita planificación. Ademais, atendendo á *Orde de 22 de xullo de 1997*, a **planificación do período de adaptación** incluírá o desenvolvemento dos seguintes aspectos:

- Participación e colaboración das familias neste período.
- Actividades encamiñadas á mellor adaptación desde alumnado.
- Flexibilización do calendario e horarios dos nenos e nenas que se incorporan por primeira vez ao centro.
- Flexibilización do tipo de agrupamento.

Asimesmo, na planificación do período de adaptación tamén se terán en conta os seguintes **criterios**:

- Durante este período o tempo de permanencia no centro deste alumnado irase incrementando progresivamente ata a completar a xornada íntegra.
- Programaranse actividades que permitan consolidar rutinas e hábitos esenciais dentro da aula. Tamén se programarán actividades para que o alumnado se coñeza entre sí e coñeza as principais dependencias do centro.
- A incorporación á escola terá en conta as características personais, necesidades e ritmos de cada alumno/a. A incorporación ao grupo-clase será progresiva, comenzando con grupos reducidos para paulatinamente ir incrementando o seu tamaño ata conformar a totalidade do grupo-clase.

- Prestarase unha atención especial a momentos críticos coma as entradas, saídas, recreos...
- A aula debe ser segura e acolledora e debe estar provista de materiais variados e estimulantes que favorezan a súa manipulación. Dentro da aula haberá espazos comúns para o uso de todo o grupo e outros espazos propios onde os nenos e nenas poidan deixar as súas pertenzas persoais (gavetas, percheiros...).

Ao longo do período de adaptación pódense diferenciar diferentes **fases**:

- En marzo as familias realizan a correspondente solicitude de admisión no prazo recollido na normativa de admisión do alumnado. Posible entrega de folletos informativos para as familias neste momento (funcionamento xeral do centro, horarios, servizos complementarios disponibles...).
- A finais do mes de maio farase xuntanza xeral para informar ás familias.
- En xuño formalízase a matrícula atendendo aos prazos fixados na normativa de admisión.
- Tamén no mes de xuño o alumnado que vai a incorporarse no próximo curso visita o centro. Este alumnado acudirá ao centro acompañado dun familiar para coñecer as instalacións, os docentes, os novos compañeiros/as... (“xornada de portas abertas”).
- Xuntanza inicial coas familias a principios de setembro (antes do inicio das clases). Nesta reunión se lles proporcionará información xeral sobre o centro, o curso académico, as normas, o período de adaptación... (posible entrega de folletos informativos).
- Entrevista inicial coas familias para recoller información individualizada de cada alumno/a. Cumprimentación de cuestionarios con información relevante do alumno/a.
- Período de adaptación (en setembro, dende o primeiro día de clase ata un máximo de dez días lectivos consecutivos). O primeiro día de escola será fundamental, os nenos e nenas poderán entrar na aula acompañados dun

familiar. O tempo de permanencia do familiar dependerá das necesidades particulares de cada alumno/a procurando que sexa o máis breve posible.

- Seguimento e avaliación do período de adaptación unha vez finalizado este. Segundo a *Orde de 25 de xuño de 2009* a avaliación inicial do alumnado completárase coa información obtida na observación directa realizada durante o período de adaptación sobre o grao de desenvolvemento das capacidades básicas correspondentes á súa etapa evolutiva.

Para o **restante alumnado** que se incorpore ao centro as actuacións a realizar terán como obxectivos:

- Axudar ao alumnado a integrarse plenamente no centro.
- Atender as necesidades educativas e comunicativas se as houbera.
- Favorecer no centro un clima de convivencia, respecto e tolerancia.

Responsables:

A.- . Equipo Directivo:

- Elaboración, seguimento e avaliación do Plan.
- Establecer o primeiro contacto coa familia para facilitarlles información sobre o sistema educativo e coñecer o centro.
- Traslado de información ao profesorado que atenda aos alumnos e alumnas.
- Apoio e colaboración en cuestións sociofamiliares.

B.- Departamento de Orientación:

- Orientar e asesorar na elaboración, seguimento e avaliación do Programa.
- O orientador/a asesorará sobre as actuacións e decisións de carácter pedagóxico.

C.- Titor/a:

Coa familia

- Solicitar, nunha primeira entrevista, a información necesaria.
- Facilitar á familia a información que necesite.
- Establecer coa familia pautas para un contacto constante e frecuente co centro.

Co resto do profesorado:

- Traslado de información.
- Solicitar datos do profesorado.

Co alumno/a:

- Recibir ao alumno/a.
- Determinación do seu nivel de competencia lingüística no caso de alumnado procedente do estranxeiro.
- Realizar a avaliación inicial (valoración da súa escolarización previa e das súas habilidades básicas en lectoescritura e matemáticas e as posibles necesidades específicas).
- Servir de enlace e referente co profesorado e os compañeiros/as.
- Mostrar o centro, normas, pautas de comportamento, de traballo.
- Informar sobre actividades e situacións escolares que poidan resultar novidosas.
- Facer participar activamente ao alumno/a en aqueles aspectos nos que sexa competente.

Co grupo:

- Informar sobre o novo compañeiro/a.
- Organizar actividades que faciliten a súa integración escolar e afectiva.
- Seguimento do proceso de integración
- Adaptar a resposta educativa ás necesidades do alumno (solicitando a colaboración necesaria).

D.- Profesorado:

- Proporcionar un trato afectuoso.
- Aportar información ao titor/a.
- Explicación de pautas e normas de comportamento.
- Ter en conta unha visión global de todas as actividades e persoas que inciden no proceso de adaptación.

Criterios de adscripción ao grupo:

En principio, o/a alumno/a adscribirase ao nivel que lle corresponda segundo o certificado de escolarización do centro de procedencia que achegue a familia. No alumnado procedente do estranxeiro, o/a orientador/a realizará a correspondente proposta de escolarización atendendo ao disposto na normativa.

Actuacións na aula:

- Informar ao grupo sobre o novo compañeiro/a de forma que comece o proceso de aceptación. Se procede do estranxeiro: do seu país de orixe, a lingua que fala, informar ao grupo no coñecemento das posibles pautas culturais disonantes coas nosas, explicándoas no seu contexto.
- Nomear un alumno/a-titor/a, que lle acompañe nos primeiros movementos no centro, e ao que poida acudir en situación de conflito ou necesidade.
- Avaliar e examinar (de cando en vez) colectivamente o proceso de integración do novo compañeiro/a, detectando posibles dificultades e fixando tarefas para corrixilas.
- Aceptar o proceso coñecido como "etapa silenciosa" pola que pasan moitos alumnos/as que se ven inmersos neste proceso.
- Abordar de xeito inmediato situacións de rexeitamento, xenofobia ou discriminación que poidan darse, sexa no grupo ou fóra do aula, para atallalas o máis rapidamente posible e tratar de cambiar a actitude do alumnado implicado.

- **Acción tutorial.**

O/a titor/a é a persoa que pasa máis tempo cun grupo determinado, é a referencia para lograr unha educación integral, para educar en valores, na convivencia, na toma de decisións, na resolución de problemas... e, tamén, o primeiro interlocutor coas familias.

A capacidade do/a titor/a para canalizar e resolver os problemas relacionais, así como para crear un clima afectivo e integrador na aula no que teñan cabida todos e cada un dos alumnos/as do grupo, representa o factor máis influínte na configuración das relacións

persoais e é o elemento crave sobre o que pivota o resto das actuacións con outros sectores da comunidade escolar.

A organización da aula, as estratexias de comunicación que se establecen con cada profesor/a, os vínculos relacionais, o axuste curricular e as adaptacións curriculares, as normas de aula e as rutinas que o/a titor/a utiliza no desempeño das súas tarefas son os elementos dun fenómeno interactivo que vai determinar substancialmente o proceso da convivencia no centro.

O/a titor/a encargarse de informar, colaborar e coordinar co resto do profesorado no marco dos proxectos educativo e curricular do centro.

Medidas de mellora no grupo-clase:

Aínda que estas medidas enmárcanse esencialmente na Acción Titorial, é conveniente que constitúan un referente metodolóxico unificado e xeneralizado para todo o profesorado co fin de evitar mensaxes incoherentes ou contraditorios que fosen prexudiciais para a consecución dos obxectivos fixados:

- Fomentar a aprendizaxe cooperativa.
- Reparto equilibrado de responsabilidades e tarefas entre o alumnado.
- Favorecer a autoestima cando se detecten situacións de infravaloración.
- Crear un clima de confianza aceptando as suxestións dos nenos/as.
- Rexeitar as actividades grupais discriminatorias, fomentando o compañeirismo.
- Establecer normas claras de funcionamento no centro cunha formulación positiva.
- Fomentar a participación en tarefas e responsabilidades do centro.
- Creación da figura do alumno/a axudante para os nenos/as novos/as no centro.
- Establecer a figura dun alumno/a mediador dentro do aula que colabore co titor/a na resolución de incidencias ou conflitos.

- **Mediación.**

No Decreto 8/2015 (artigo 26) defínese a mediación como unha estratexia de intervención imparcial para a resolución de conflitos; ademais preténdese que se empregue como medida preventiva, resolutiva e reparadora na xestión dun conflito entre membros da comunidade educativa.

O centro debe contar cun protocolo de actuación mediadora que asegure coherencia en todo o proceso e que conte cun amplo consenso da comunidade educativa para a súa implantación.

A mediación escolar ten que ter as seguintes características:

- A participación nos equipos de mediación terá carácter voluntario e requirirá unha formación en materia de convivencia . O centro deberá establecer actuacións de formación tanto para o alumnado, profesorado, familias e persoal non docente.
- Os equipos de mediación estarán formados por alumnos/as de 5º e 6º cursos de primaria .
- Solo se derivará un conflito cara a mediación se as partes así o deciden.
- As actuacións e o seu seguimento realizarase a través do Departamento de Orientación e/ou o equipo directivo.

- **Aula de convivencia inclusiva.**

A dirección do centro será o órgano competente para ditar a resolución pola que se acorda que un alumno ou alumna sexa atendido ou atendida na aula de convivencia inclusiva, garantindo, en todo caso, o trámite de audiencia aos pais, nais, tutores ou titoras, se fose menor de idade non emancipado/a.

O profesorado que atenderá a aula de convivencia inclusiva, dentro do seu horario regular de obrigada permanencia no centro, será profesorado de garda. Para a atención da aula de convivencia contarase coa colaboración do Departamento de Orientación.

O Departamento de Orientación programará actuacións encamiñadas a favorecer un proceso de reflexión por parte do alumnado atendido na aula de convivencia inclusiva, que favorezan actitudes responsables e condutas positivas para a convivencia.

O horario e localización da aula establecerao a Xefatura de Estudos tendo en conta os espazos dispoñibles e de xeito que se incida do menor xeito posible nas actividades lectivas ordinarias. O profesorado titor coa colaboración do Departamento de Orientación facilitará o material didáctico preciso para o seu funcionamento.

- **Recreo e xogo.**

Durante o tempo de recreo, á entrada e no tempo de comedor poden xurdir conflitos case sempre ocasionados pola confluencia de intereses, os problemas de integración social, a competitividade e as rivalidades persoais, a agresividade, etc.

Resulta un espazo educativo onde se establecen normas de funcionamento claras e precisas que todo o profesorado debe aplicar de forma xeneralizada e coordinada.

Catro mestres estarán de garda durante as entradas e saídas do alumnado. No tempo de recreo o alumnado de infantil permanecerá nunha zona do patio (delimitada tanto no interior coma no exterior) e vixiado por dous mestres. O resto do alumnado ocupará o espazo restante do patio, tamén vixiado por dous mestres.

O alumnado de infantil, á hora de entrar no comedor e nas saídas fárao cinco minutos antes da hora establecida, para evitar posibles situacións conflictivas.

Esta organización recollerase nas Normas de Organización, Funcionamento e Convivencia.

6.3.- Actividades para a sensibilización fronte aos casos de acoso e intimidación entre iguais, dirixidas á comunidade educativa

- Programas de habilidades e competencias sociais. Realizaranse desde o Departamento de Orientación.
- Plan Director de Convivencia. Charlas dirixidas ao alumnado e á comunidade educativa sobre o acoso escolar.

- Actividades dirixidas ao alumando sobre navegación segura en Internet e uso responsable das novas tecnoloxías.

6.4.- Actividades dirixidas á sensibilización da comunidade educativa na igualdade entre homes e mulleres para previr posibles situacións de violencia de xénero

O compromiso da tarefa formativa de desenvolver no alumnado a súa capacidade para adquirir habilidades na resolución pacífica dos conflitos, lévanos necesariamente a suscitarnos o respecto da igualdade de sexos.

A educación para a igualdade entre homes e mulleres debe ocupar un lugar preeminente na educación en valores que pretendemos, pois hoxe é máis urxente que nunca inculcar a necesidade do rexeitamento ás desigualdades e discriminacións derivadas da pertenza a un determinado sexo.

A educación escolar debe contribuír a que os alumnos e alumnas sexan capaces de identificar situacións nas que se produce este tipo de discriminación polo xénero, de analizar as súas causas e de actuar eles mesmos á súa vez de acordo con estes valores igualitarios.

A escola debe ofrecer alternativas ao sexismo existente na sociedade, debe ser unha escola xusta e, polo tanto, coeducativa. Debe aplicar a perspectiva de xénero nas accións diarias do centro.

Accións dirixidas á comunidade escolar:

- Uso dunha linguaxe non sexista. Os escritos e documentos dirixidos desde o centro así como desde a ANPA terán en conta este aspecto na redacción de comunicados e documentos para transmitir a información.
- Sensibilizar e concienciar ás alumnas no interese polo coñecemento científico-tecnolóxico co fin de ampliar os campos posibles de elección nas súas expectativas profesionais.
- Realización de actividades de divulgación e/ou formación (charlas, talleres, etc.) sobre coeducación e dirixidas á comunidade educativa.

Accións no centro:

- Reparto equilibrado de tarefas e responsabilidades entre o alumnado de ambos sexos.
- Igualdade de trato entre o alumnado en todos os aspectos educativos (curriculares, organizativos, metodolóxicos, actitudinais, etc.)
- Criterios de selección de textos e materiais curriculares que contemplan un tratamento equilibrado de xénero que non sexa sexista (linguaxe, roles, imaxes, currículo oculto, etc.).
- Tratar de erradicar os comportamentos e actitudes relacionais entre o alumnado igualitarios. Romper desde a aula os estereotipos sexistas.
- Encamiñar o rol de protagonismo que ostentan os varóns cara a situacións de liderado compartido e relacións afectivas coas súas compañeiras.
- A perspectiva de xénero debe estar incluída e debe ser tida en conta en todas as áreas. O labor máis importante respecto diso desenvólvese obviamente na titoría, con todo o compromiso debe ser asumido por todo o profesorado. As actuacións educativas serán máis efectivas canto máis interiorizadas estean polos equipos educativos.
- Enfrontar o tema da violencia cara ás mulleres. Debemos abordar este tema como un compromiso social e educativo. A escola non pode mirar cara a outro lado e reforzar as ideas que sustentan a violencia contra as mulleres. A violencia de xénero non é un problema que afecta ao ámbito privado senón que é unha expresión extrema e brutal dunha desigualdade subxacente na nosa sociedade, sustentada nunha violencia cultural e estrutural que debe ser combatida en varios ámbitos simultaneamente: xudicial, policial, sanitario, medios de comunicación, publicidade, pero sobre todo no ámbito da educación.
- Impulsar actividades sobre coeducación dirixidas ao alumnado (talleres, charlas, conmemoracións, etc.)
- Colaborar con outras institucións e organismos para ofrecer recursos e actividades sobre coeducación.

6.5.- Actividades dirixidas á sensibilización da comunidade educativa na non discriminación por razón de raza, sexo, procedencia e condición persoal ou social

- Medidas de carácter organizativo que posibiliten a adecuada vixilancia dos espazos e dos tempos considerados de risco, como os recreos, as entradas e saídas do centro e os cambios de clase nos corredores.
- O Departamento de Orientación elaborará e desenvolverá un programa que contribúa á adquisición de habilidades e competencias sociais por parte do alumnado como complemento das medidas correctoras das condutas contrarias á convivencia, dirixido ao alumnado que incorra reiteradamente en condutas disruptivas, coa finalidade de mellorar a súa integración no centro docente.
- Así mesmo, elaborárase e desenvolverase un programa que contribúa á adquisición de habilidades e competencias sociais específico para aquel alumnado que, como consecuencia da imposición das medidas correctoras, estea temporalmente privado do seu dereito de asistencia ao centro. Este programa aplicarase coordinadamente entre o Departamento de Orientación e o profesorado tutor, que procurarán implicar o resto do profesorado e as familias e, de ser o caso, os servizos sociais correspondentes, para lograr conxuntamente o desenvolvemento adecuado do proceso educativo e das accións propostas.

6.6.- Mecanismos de coordinación e colaboración interna no centro, coas familias e con outros centros educativos ou organismos do contorno

As actuacións recollidas no presente Plan deberán levarse a cabo baixo os principios de colaboración e coordinación de todos os sectores da comunidade educativa implicados en cada unha delas.

Os órganos de coordinación docente, no seu ámbito competencial, serán responsables de incorporar nas súas actuacións as medidas e os acordos adoptados, de conformidade co que estableza o plan de convivencia e as normas de convivencia do centro.

Os órganos de coordinación docente incluírán as medidas e os acordos relacionados coa convivencia nos documentos institucionais do centro, concretamente nas concrecións

curriculares de etapa, para asegurar a coherencia destes co proxecto educativo do centro e a programación xeral anual.

A información que se intercambia e as intervencións máis comúns están relacionadas coa atención e o seguimento das minorías desfavorecidas, alumnado inmigrante, determinación de axudas de diversa índole, situacións de familias con dificultades, etc.

Control do absentismo escolar

Coa finalidade de establecer unhas pautas elaborouse o Protocolo para a prevención e o control do absentismo escolar en Galicia, que ten un carácter básico e de referencia (cada centro educativo, dentro da súa competencia e autonomía, pode adaptalo á súa realidade).

Protocolo para a prevención e o control do absentismo escolar en Galicia:
<http://www.edu.xunta.es/portal/node/11632>

7.- PROTOCOLO PARA A PREVENCIÓN, DETECCIÓN E TRATAMENTO DAS SITUACIÓNS DE ACOSO ESCOLAR.

- De conformidade co establecido no artigo 30.2 da Lei 4/2011, do 30 de xuño, as dinámicas de funcionamento, tanto do grupo amplo que forma o alumnado do centro coma do grupo limitado á aula, poden favorecer relacións negativas como o acoso.
- É importante diferenciar o acoso escolar doutras situacións disruptivas puntuais, que presentan a miúdo unha abordaxe diferente, aínda que requiren tamén dunha resposta efectiva. Outros conflitos escolares non son acoso: meterse un co outro de xeito amigable e sen intención de facer dano ou as discusións e incluso as pelexas entre alumnado a un mesmo nivel, situados, polo tanto, nun equilibrio de forzas.
- Considérase acoso escolar calquera forma de vexación ou malos tratos continuados no tempo dun alumno ou alumna por outro ou outra ou outros, xa sexa de carácter verbal, físico ou psicolóxico, incluído o illamento ou baleiro social, con independencia do lugar onde se produza. Terán a mesma consideración

as condutas realizadas a través de medios electrónicos, telemáticos ou tecnolóxicos que teñan causa nunha relación que xurda no ámbito escolar.

- As medidas que deben adoptarse en caso de detección dunha situación de acoso escolar así como as propostas de actuacións de sensibilización contra o acoso escolar, dirixidas a toda a comunidade educativa, que axuden a previlo e a preparar para detectalo e reaccionar e intervir fronte a este figuran no Protocolo xeral de prevención, detección e tratamento do acoso escolar e ciberacoso que se inclúe como Anexo ao presente Plan.
- Protocolo de acoso escolar, enlace a páxina web da Consellería: <http://www.edu.xunta.es/portal/node/9678>

8.- NORMAS DE CONVIVENCIA DO CENTRO COA CONCRECIÓN DOS DEREITOS E DEBERES DOS DIFERENTES MEMBROS DA COMUNIDADE EDUCATIVA E PROTOCOLO PARA A DETECCIÓN E INCUMPRIMENTO DELAS.

A concreción dos dereitos e deberes dos diferentes membros da comunidade educativa recolleranse nas Normas de Organización, Funcionamento e Convivencia.

Un exemplar destas Normas entregárase a cada familia no momento que formalice a matrícula no centro, ademais deberá estar dispoñible na páxina web para consulta e descarga de calquera integrante da Comunidade Educativa.

Protocolo para a detección e incumprimento das Normas de Convivencia:

- Nas sesións de avaliación, dentro do apartado de avaliación da práctica docente e do proceso de ensino-aprendizaxe, valorárase o grao de cumprimento das Normas de Organización, Funcionamento e Convivencia en cada grupo, achegando na acta as conclusións e as propostas oportunas.

8.1- Dereitos e deberes do alumnado

Son dereitos e deberes do alumnado os que se establezan neste artigo e no resto das normas vixentes, considerando que:

- a) Todos os alumnos teñen os mesmo dereitos e deberes, sen máis distincións que as derivadas da súa idade e do nivel que estean cursando.
- b) Todos os alumnos teñen os dereitos recoñecidos na Constitución Española, e no Estatuto de Autonomía, co fin de formarse nos valores e principios recoñecidos neles e nos Tratados e Acordos Internacionais de Dereitos Humanos ratificados por España.
- c) Todos os alumnos teñen dereito a que a súa dedicación e esforzo sexan valorados e recoñecidos con obxectividade, e a recibir orientación educativa e profesional.

Dereitos do alumnado:

- 1. A recibir formación integral e coeducativa que contribúa ao pleno desenvolvemento da súa personalidade nun ambiente educativo de convivencia, liberdade e respecto mutuo.
- 2. A que se respecten a súa identidade, integridade e dignidade persoais.
- 3. Á protección integral contra toda agresión física ou moral, e en particular contra as situacións de acoso escolar.
- 4. A que o seu rendemento sexa avaliado con plena obxectividade.
- 5. A recibir orientación escolar e profesional para conseguir o máximo desenvolvemento persoal, social e profesional, segundo as súas capacidades, aspiracións ou intereses.
- 6. A que a súa actividade académica se desenvolva nas debidas condicións de seguridade e hixiene.
- 7. A que se lles respecte a súa liberdade de conciencia, conviccións relixiosas, morais ou ideolóxicas, así como a súa intimidade no que respecta a tales cuestións.
- 8. A ser educados fomentando a súa capacidade e actitude crítica, a súa capacidade de comprensión e elección en liberdade, a súa tolerancia e a súa convivencia democrática.

9. Á liberdade de expresión sen prexuízo dos dereitos de todos os membros da comunidade educativa e o respecto aos principios constitucionais.

Deberes do alumnado:

1. O deber máis importante dos alumnos é o de aproveitar positivamente o posto escolar que a sociedade pon á súa disposición. Por iso, o interese por aprender e a asistencia á clase, é dicir, o deber do estudo, é a consecuencia do dereito fundamental á educación.
2. Participar e colaborar na mellora da convivencia escolar e na consecución dun adecuado clima de estudo no centro, respectando o dereito dos seus compañeiros/as á educación.
3. Respectar a dignidade e as funcións e orientacións do profesorado no exercicio das súas competencias, recoñecéndoo como autoridade educativa do centro.
4. Respectar a liberdade de convivencia, as conviccións relixiosas e morais, a igualdade de dereitos entre mulleres e homes e a dignidade, integridade e intimidade dos restantes membros da comunidade educativa.
5. Respectar as normas de organización,e convivencia.
6. Conservar e facer un bo uso das instalacións e dos materiais do centro.
7. Seguir as directrices do profesorado respecto da súa educación e aprendizaxe.
8. Asistir a clase con puntualidade e co material preciso.
9. Os/as alumnos/as deben respectar a liberdade de conciencia e as conviccións, dignidade, integridade e intimidade dos demais membros da comunidade educativa.
10. Os alumnos non poden fumar, consumir alcohol (ou calquera outra substancia perigosa para a saúde) no recinto escolar nin en calquera actividade relacionada co ámbito educativo.
11. Aos alumnos/as non lles está permitido abandonar a aula en ausencia dun profesor, nin nos cambios de clase.
12. Os alumnos/as deberán abandonar a aula de clase nas horas de recreo. Non se poderá ir á aula nin quedar nos corredores do centro mentres duren os recreos agás que permanezan cun profesor/a.

8.2.- Dereitos e deberes das familias

Dereitos dos pais, nais e titores legais

Os pais e nais teñen os seguintes dereitos:

1. A ser respectados e recibir un trato adecuado polo resto da comunidade educativa.
2. A estar informados sobre o progreso da aprendizaxe e integración socioeducativa dos seus fillos ou fillas, para o que se lles facilitará o acceso ao profesorado e aos membros dos equipos directivos dos centros docentes.
3. A recibir información sobre as normas que regulamentan a convivencia nos centros docentes.
4. A ser oídos, nos termos previstos pola lei, nos procedementos disciplinarios para a imposición de medidas correctoras de condutas contrarias á convivencia dos seus fillos ou fillas.
5. Colaborar, como primeiros educadores, na educación integral dos seus fillos e fillas.
6. Participar activamente nas actividades do centro a través dos órganos e mecanismos que a lei establece.
7. Formular suxestións, queixas ou peticións que consideren oportunas, ao equipo directivo e profesores do centro nas horas de visita establecidas a tal efecto.
8. Dereito de elixir ou ser elixido representante nos órganos de goberno activamente nos mesmos.
9. Participar na elaboración, desenvolvemento e modificación do NOF nos termos que a lei estableza.
10. Recibir información puntual en caso de non asistencia a clase dos fillos/as.
11. Promover e organizar actividades complementarias e extraescolares en colaboración con outros sectores da comunidade escolar.
12. A que reciban os seus fillos/as unha educación de calidade.

Os pais e nais teñen os seguintes deberes:

1. Coñecer, participar e apoiar a evolución do proceso educativo dos seus fillos e fillas, en colaboración co profesorado e co centro docente.
2. Coñecer as normas establecidas polo centro docente, respectalas e facelas respectar, así como respectar e facer respectar a autoridade e as indicacións ou orientacións educativas do profesorado no exercicio das súas competencias.
3. Fomentar o respecto polos restantes compoñentes da comunidade educativa.
4. Colaborar co centro docente na prevención e corrección das condutas contrarias ás normas de convivencia dos seus fillos e fillas.
5. Procurar a asistencia e puntualidade dos seus fillos/as ao centro así como puntualidade na recollida á hora de saída.
6. Xustificar debidamente as faltas de asistencia que se produzan.
7. Conceder o debido valor aos resultados da avaliación continua que periódicamente reciban, estimulando e supervisando para que os seus fillos leven a cabo as actividades que se lles encomenden.
8. Acudir ao centro cando sexa requirido pola dirección, o titor/a, o orientador/a ou calquera dos profesores dos seus fillos/as.

8.3 Dereitos e deberes do profesorado

Dereitos do profesorado:

Os profesores teñen, entre outros, os seguintes dereitos:

1. A ser respectados, recibir un trato adecuado e ser valorados polo resto da comunidade educativa no exercicio das súas funcións.
2. A desenvolver a súa función docente nun ambiente educativo adecuado no que se preserve en todo caso a súa integridade física e moral.
3. A participar e recibir a colaboración necesaria para a mellora da convivencia escolar e da educación integral do alumnado.

4. A que se lle recoñezan as facultades precisas para manter un adecuado ambiente de convivencia durante as clases e as actividades e os servizos complementarios e extraescolares.
5. Á protección xurídica adecuada ás súas funcións docentes.
6. Á utilización das instalacións, mobiliario e material do centro.
7. Realización de actividades culturais, deportivas e fomento dun traballo coordinado e en equipo.
8. Participación activa na vida escolar e na organización do centro.
9. Formular ante os membros da comunidade escolar do centro cantas iniciativas, suxestións e reclamacións estimen oportunas.
10. Participar en actividades e cursos de perfeccionamento, seguindo os requisitos que establece a lexislación vixente.
11. Asesorar aos seus representantes no Consello Escolar e ser informados puntualmente por estes das resolucións tomadas nas reunión deste órgano.

Deberes do profesorado:

Os profesores/as terán, entre outros, os seguintes deberes:

1. Impartir as ensinanzas das materias ao seu cargo, de acordo coas programacións didácticas, utilizando os materiais didácticos axeitados.
2. Respetar e facer respetar as normas de convivencia escolar e a identidade, integridade e dignidade persoais de todos os membros da comunidade educativa.
3. Adoptar as decisión oportunas e necesarias para manter un adecuado ambiente de convivencia durante as clases e as actividades e os servizos complementarios e extraescolares, corrixindo, cando lle corresponda a competencia, as condutas contrarias á convivencia do alumnado ou, no caso contrario, poñéndoas en coñecemento dos membros do equipo directivo do centro.
4. Colaborar activamente na prevención, detección e erradicación das condutas contrarias á convivencia e, en particular, das situacións de acoso escolar.
5. Informar ás nais e pais ou ás titoras ou titores sobre o progreso da aprendizaxe e integración socioeducativa dos seus fillos ou fillas, cumprindo as obrigas de

dispoñibilidade dentro do horario establecido no centro para a atención a aqueles que lle impoña a normativa aplicable.

6. Informar aos responsables do centro docente e, de ser o caso, á Administración Educativa, das alteracións da convivencia, gardando reserva e sigilo profesional sobre a información e as circunstancias persoais e familiares do alumnado.
7. Asumir as titorías dos alumnos/as, para dirixir a súa aprendizaxe e axudalos/as a superar as dificultades que atopen.
8. Aceptar os cargos e funcións que se lle encomenden, segundo a lexislación vixente.
9. Respetar a integridade física, moral e dignidade persoal dos alumnos/as.
10. Cooperar e participar na actividade educativa e de orientación, achegando o resultado das súas observacións sobre as condicións intelectuais e persoais dos alumnos/as.
11. Participar nos traballos dos ciclos, equipos e demais órganos de coordinación, colaborando co resto do profesorado.
12. Colaborar na organización de actividades complementarias e extraescolares. A participación do profesorado nas actividades extraescolares ten carácter voluntario.
13. Asistir ás reunións do claustro, sesións de avaliación, reunións de equipos e de ciclo.
14. Cumprir con regularidade e puntualidade o seu horario, debendo xustificar os retrasos e ausencias de modo regulamentado. Deberán, tamén, solicitar coa debida antelación aqueles permisos establecidos na lei e todas aquelas ausencias de carácter previsible.
15. escoitar ao alumno/a nas súas obxeccións e suxestións, someténdoo a exame. Ser obxectivo na avaliación do rendemento e comportamento escolar do alumnado.
16. Controlar diariamente as faltas de asistencia dos alumnos/as a cada unha das súas clases, comunicando á xefatura de estudos as ausencias inxustificadas.
17. Atender aos procedementos sinalados para a comunicación e corrección de faltas na súa respectiva competencia.

18. Recibir e informar aos alumnos e aos seus pais/titores sobre o seu rendemento escolar.
19. Respetar e actuar de acordo co Proxecto Educativo e demais normativa do centro.

8.4 Dereitos e deberes do persoal de administración e servizos

Dereitos:

Ao persoal de administración e servizos dos centros docentes no ámbito da convivencia escolar, recoñécenselle os seguintes dereitos:

1. A ser respectado, recibir un trato adecuado e ser valorado polo resto da comunidade educativa e no exercicio das súas funcións.
2. A desenvolver as súas funcións nun ambiente adecuado no que se preserve en todo caso a súa integridade física e moral.
3. A participar, no exercicio das súas funcións, na mellora da convivencia escolar.
4. Á protección xurídica adecuada ás súas funcións.

Deberes:

No marco das funcións establecidas pola normativa vixente e os convenios e regulamentos correspondentes, son deberes do persoal de administración e servizos:

1. Respetar e colaborar, no exercicio das súas funcións, para facer que se respecten as normas de convivencia escolar e a identidade, integridade e dignidade persoais de todos os membros da comunidade educativa.
2. Colaborar activamente na prevención, detección e erradicación das condutas contrarias á convivencia e, en particular, das situacións de acoso escolar.
3. Informar aos responsables do centro docente e, de ser o caso, á Administración Educativa das alteracións da convivencia, gardando reserva e sixilo profesional sobre a información e as circunstancias persoais e familiares do alumnado.
4. Gardar sixilo e confidencialidade respecto das actuacións relacionadas co ámbito educativo das que teña coñecemento.

5. Colaborar no bo funcionamento e estado das instalacións dando conta dos deterioros e anomalías que podan atopar.
6. Velar pola seguranza das persoas e das instalacións, non permitindo o acceso de persoas alleas ao centro ou non identificadas.
7. Contribuír ao aforro de recursos empregando adecuadamente o material e evitando o gasto inútil de enerxía e auga.
8. Apertura e peche das dependencias do centro. Tocar o timbre do colexio sinalando as entradas, saídas e recreos. Non permitirá a saída do recinto escolar durante as horas de clase a ningún alumno sen autorización do titor/a e sen a presenza dos pais, Titor ou familiar debidamente identificado.
9. Recibir, conservar e distribuír a correspondencia e documentación que se lle encomende. Realizar o traslado de material, mobiliario e enseres que se lle encomenden. Prestar servizos adecuados á natureza das súas funcións en arquivos, almacéns, reprografía, etc.

Oa secretario/a do centro supervisará, por delegación do/a director/a, a actividade e funcionamento do persoal de administración e servizos.

9.- ESTABLECIMENTO DE CONDUCTAS CONTRARIAS Á CONVIVENCIA E DAS CORRECCIÓN QUE CORRESPONDAN AO SEU INCUMPRIMENTO.

A concreción das condutas contrarias á convivencia e das correccións que correspondan ao seu incumprimento recolleranse nas Normas de Organización, Funcionamento e Convivencia.

Sen prexuízo dos procedementos de corrección das condutas gravemente prexudiciais para a convivencia, regulados expresamente no capítulo IV do título III do Decreto 8/2015, poderase utilizar a mediación como estratexia preventiva, resolutiva e reparadora na xestión de calquera conflito entre membros da comunidade educativa.

Procedemento corrector de condutas contrarias ás normas de convivencia, enlace a páxina web da Consellería: <http://www.edu.xunta.es/portal/Educonvives.gal>

9.1.- Normas de convivencia e protocolos de actuación

Seguiranse os seguintes criterios:

- a) Os incumprimentos das Normas de Convivencia valoraranse tendo en consideración a situación e condicións persoais do alumno/a.
- b) As correccións que se apliquen polo incumprimento das Normas de Convivencia terán un carácter educativo e recuperador. Deberán garantir o respecto aos dereitos do resto do alumnado e procurar a mellora das relacións de todos os membros da Comunidade Educativa.

En todo caso, na corrección dos incumprimentos, teranse en conta os seguintes aspectos:

- Ningún alumno poderá ser privado do exercicio do seu dereito á educación, nin ao seu dereito á escolaridade.
 - Non poderán impoñerse correccións contrarias á integridade física e á dignidade do alumno.
 - A imposición das correccións previstas respectará a proporcionalidade coa conduta alumno e deberá contribuír á mellora do seu progreso educativo.
 - Os órganos competentes para a instrución do expediente ou para a imposición de correccións deberán ter en conta a idade do alumno, tanto no momento de decidir a súa incoación ou sobreseimento como aos efectos de graduar a aplicación da sanción cando proceda.
 - Teranse en conta as circunstancias persoais, familiares ou sociais do alumno antes de resolver o procedemento corrector. A estes efectos poderán solicitarse os informes que se estimaren necesarios sobre as aludidas circunstancias e recomendaren, no seu caso, aos pais ou representantes legais do alumno ou ás instancias públicas competentes, a adopción das medidas necesarias.
 - Determinaranse as medidas necesarias para que a falta de asistencia a clase non repercuta no rendemento académico do alumnado afectado.
- c) Cada titor/a terá na clase unha planificación mensual no que especificará as anotacións de faltas e incidencias do alumnado. (anexos)
 - d) Ou ben o/a titor/a ou o/a mestre/a que se atope co/a alumno/a, anotará na planificación a falta cometida, escoitado o/a titor/a no derradeiro caso.

- e) Á terceira falta o/a titor/a comunicará á xefatura de estudos as incidencias. Así mesmo, informarase aos país/nais ou titores legais para tratar de poñer solución ao problema xurdido.

No caso de repetirse a incidencia convocarase aos país/nais ou titores legais desde a dirección do Centro.

9.2.- Condutas contrarias ás normas de convivencia e correccións

Serán obxecto de corrección disciplinaria as condutas contrarias ás normas de convivencia realizadas polo alumnado dentro do recinto escolar ou durante o desenvolvemento de actividades complementarias e extraescolares, así como durante a prestación dos servizos de comedor e transporte escolar.

Poderán corrixirse disciplinariamente as condutas do alumnado que, aínda realizadas fóra do recinto escolar, estivesen motivadas ou directamente relacionadas coa vida escolar e afectasen aos seus compañeiros ou compañeiras ou a outros membros da comunidade educativa e, en particular, as actuacións que constitúan acoso escolar con arreglo ao establecido polo artigo 28 da lei 4/2011. “Considérase acoso escolar calquera forma de vexación ou malos tratos continuados no tempo dun alumno ou alumna por outro, outra ou outros, xa sexa de carácter verbal, físico ou psicolóxico, incluído o illamento ou baleiro social, con independencia do lugar onde se produza. Terán a mesma consideración as condutas realizadas a través de medios electrónicos, telemáticos ou tecnolóxicos que tiveran causa nunha relación que xurda no ámbito escolar”.

As posibles condutas contrarias ás normas de convivencia realizadas mediante o emprego de medios electrónicos, telemáticos ou tecnolóxicos que teñan conexión coa actividade escolar, considéranse incluídas no ámbito de aplicación da lei 4/2011.

9.2.1.- Condutas gravemente prexudiciais para a convivencia

Considéranse condutas gravemente prexudiciais para a convivencia nos centros docentes:

- a) As agresións físicas ou psíquicas, as inxurias e as ofensas graves, as ameazas e as coaccións contra os demais membros da comunidade educativa.

- b) Os actos de discriminación grave contra membros da comunidade educativa por razón de nacemento, raza, sexo, orientación sexual, capacidade económica, nivel social, conviccións políticas, morais ou relixiosas, discapacidades físicas, sensoriais ou psíquicas, ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.
- c) Os actos individuais ou colectivos de desafío á autoridade do profesorado e ao persoal de administración e de servizos que constitúan unha indisciplina grave.
- d) A grabación, a manipulación e a difusión por calquera medio de imaxes ou información que atenten contra o dereito á honra, á dignidade da persoa, á intimidade persoal e familiar e á propia imaxe dos demais membros da comunidade educativa.
- e) As actuacións que constitúan acoso escolar.
- f) A suplantación de personalidade en actos da vida docente e a falsificación, alteración ou substracción de documentos académicos.
- g) Os danos graves causados de forma intencionada ou por negligencia grave ás instalacións e materiais dos centros docentes, incluídos os equipos informáticos e o software, ou aos bens doutros membros da comunidade educativa ou de terceiros, así como a súa substracción.
- h) Os actos inxustificados que perturben gravemente o normal desenvolvemento das actividades do centro, incluídas as de carácter complementario e extraescolar.
- i) As actuacións gravemente prexudiciais para a saúde e integridade persoal dos membros da comunidade educativa do centro, ou a incitación ás mesmas.
- j) Portar calquera obxecto, substancia ou produto gravemente perigoso para a saúde ou integridade persoal de calquera membro da comunidade educativa. En todo caso, reputarase indisciplina grave a resistencia ou negativa a entregar os obxectos a que se refire o apartado terceiro do artigo 11 da Lei 4/2011, do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa cando se é requirido para iso polo profesorado.
- k) A reiteración, nun mesmo curso, de condutas leves contrarias á convivencia.
- l) O incumprimento das sancións impostas.

9.2.2.- Conduas leves contrarias á convivencia

Considéranse condutas leves contrarias á convivencia:

- a) As condutas tipificadas como agresión, inxuria ou ofensa no apartado a), os actos de discriminación do apartado b), os actos de indisciplina do apartado c), os danos do apartado g), os actos inxustificadas do apartado h) e as actuacións prexudiciais descritas no apartado i) do artigo anterior que non alcancen a gravidade requirida no devandito precepto.
- b) Portar calquera obxecto, substancia ou produto expresamente prohibido polas normas do centro perigoso para a saúde ou a dignidade persoal do alumnado ou dos demais membros da comunidade educativa ou que perturbe o normal desenvolvemento da actividades docentes, complementarias ou extraescolares, cando non constituía conduta gravemente prexudicial para a convivencia de acordo co apartado j) do artigo anterior.
- c) A falta de asistencia inxustificada a clase e as faltas reiteradas de puntualidade, nos termos establecidos polas normas de convivencia do centro.
- d) A reiterada asistencia ao centro sen o material e equipamento preciso para participar activamente no desenvolvemento das clases.

9.3.- Prescrición das condutas contrarias á convivencia

1. As condutas gravemente prexudiciais para a convivencia nos centros docentes tipificadas nesta sección prescriben aos catro meses da súa comisión e as condutas leves contrarias á convivencia, ao mes.
2. O prazo de prescrición comezará a contarse desde o día en que a conduta se eleve a cabo, salvo cando se trate dunha conduta continuada, en cuxo caso o prazo de prescrición non empezará a computarse mentres aquela non cese.
3. No caso das condutas gravemente prexudiciais para a convivencia, interromperá a prescrición a iniciación, con coñecemento do interesado ou da interesada, do procedemento para a corrección da conduta, e continuarase o cómputo do prazo de prescrición no caso de producirse a caducidade do procedemento.

9.4.- Correccións das condutas contrarias á convivencia.

9.4.1- Medidas correctoras das condutas gravemente prexudiciais para a convivencia

As condutas gravemente prexudiciais para a convivencia nos centros docentes poden ser corrixidas coas seguintes medidas:

- a) Realización, dentro ou fóra do horario lectivo, de tarefas que contribúan á mellora e ao desenvolvemento das actividades do centro.
- b) Suspensión do dereito a participar nas actividades complementarias ou extraescolares do centro por un período de entre dúas semanas e un mes.
- c) Cambio de grupo.
- d) Suspensión do dereito de asistencia a determinadas clases por un período de entre catro días lectivos e dúas semanas. Durante o tempo que dure a suspensión, o alumnado deberá realizar os deberes ou traballos que se determinen para evitar a interrupción no proceso formativo.
- e) Suspensión temporal do dereito de asistencia ao centro por un período de entre catro días lectivos e un mes. Durante o tempo que dure a suspensión, o alumnado deberá realizar os deberes ou traballos que se determinen para evitar a interrupción no proceso formativo.
- f) Cambio de centro.

9.4.2- Medias correctoras das condutas leves contrarias á convivencia

As condutas leves contrarias á convivencia poden ser corrixidas coas seguintes medidas:

- a) Amoestación privada ou por escrito.
- b) Comparecencia inmediata ante a xefatura de estudos.
- c) Realización de traballos específicos en horario lectivo.
- d) Realización, en horario non lectivo, de tarefas que contribúan á mellora e ao desenvolvemento das actividades do centro.
- e) Suspensión do dereito a participar nas actividades complementarias ou extraescolares do centro por un período de ata dúas semanas.
- f) Cambio de grupo por un período de ata unha semana.

- g) Suspensión do dereito de asistencia a determinadas clases por un período de ata tres días lectivos. Durante o tempo que dure a suspensión, o alumnado deberá realizar os deberes ou traballos que se determinen para evitar a interrupción no proceso formativo.
- h) Suspensión temporal do dereito de asistencia ao centro por un período de ata tres días lectivos. Durante o tempo que dure a suspensión, o alumnado deberá realizar os deberes ou traballos que se determinen para evitar a interrupción no proceso formativo.

10.- COMPOSICIÓN E FUNCIONAMENTO DA COMISIÓN DE CONVIVENCIA DO CENTRO.

A Comisión de Convivencia estará integrada por:

- Director/a do centro
- Xefe/a de Estudos.
- 2 representantes do profesorado.
- 2 representantes de nais e pais.

A Comisión de Convivencia reunirse, polo menos, unha vez ao trimestre para analizar as incidencias producidas, as actuacións realizadas e os resultados conseguidos, así como, elevar ao Consello Escolar propostas para a mellora da convivencia.

A Comisión de Convivencia elaborará, ao rematar cada curso escolar, a correspondente memoria do plan de convivencia do centro, de acordo cos datos e coas conclusións extraídos do proceso de seguimento e avaliación e coas propostas de mellora que se consideren necesarias.

11.- ESTRATEXIAS PARA DIFUNDIR O PLAN DE CONVIVENCIA.

Ademais das actuacións recollidas nos distintos apartados, o Plan de Convivencia estará disposición da Comunidade Educativa na páxina web do centro.

No momento da súa aprobación e ao inicio de cada curso a dirección do centro informará desta circunstancia, na circular de principios de curso.

12.- PROCESOS DE SEGUIMIENTO, AVALIACIÓN E MELLORA DO PLAN DE CONVIVENCIA

Corresponde á Comisión de Convivencia o seguimento e avaliación do Plan de Convivencia. A Comisión de Convivencia reunirse, polo menos, unha vez ao trimestre para analizar as incidencias producidas, as actuacións realizadas e os resultados conseguidos, así como, elevar ao Consello Escolar propostas para a mellora da convivencia.

Os equipos docentes, o Claustro de profesores e a Asociación de Nais e Pais achegarán as súas conclusións e propostas de mellora para a convivencia no centro á Comisión de Convivencia.

A Comisión de Convivencia elaborará, ao rematar cada curso escolar, a correspondente memoria do plan de convivencia do centro, de acordo cos datos e coas conclusións extraídos do proceso de seguimento e avaliación e coas propostas de mellora que se consideren necesarias. O consello escolar, en pleno, por proposta da súa comisión de convivencia, aprobará a memoria do plan de convivencia elaborada por esta. Esta memoria formará parte da memoria anual do centro.

Este documento foi presentado ao claustro, en sesión ordinaria, o día 3 de abril de 2017 e aprobado no Consello Escolar na sesión ordinaria celebrada o día 5 de abril de 2017.

A secretaria

A directora

Asdo: Teresa Barrientos Murias

Asdo: Mª Carmen Angües Vázquez